

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o dowodach osobistych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Michała Wosia.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Anna Baluch; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Jacek Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Bożena Borys-Szopa; (-) Lidia Burzyńska; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Przemysław Czarnek; (-) Lidia Czechak; (-) Anita Czerwińska; (-) Katarzyna Czochara; (-) Zbigniew Dolata; (-) Elżbieta Duda; (-) Magdalena Filipek-Sobczak; (-) Grzegorz Gaża; (-) Szymon Giżyński; (-) Kazimierz Gołojuch; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Paweł Hreniak; (-) Michał Jach; (-) Mariusz Kałużny; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Michał Kowalski; (-) Andrzej Kryj; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Anna Kwiecień; (-) Marzena Anna Machałek; (-) Antoni Macierewicz; (-) Ewa Malik; (-) Dariusz Matecki; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskał; (-) Anna Paluch; (-) Zbigniew Rau; (-) Rafał Romanowski; (-) Urszula Rusecka; (-) Sławomir Skwarek; (-) Marek Suski; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Marcin Wachoł; (-) Rafał Weber; (-) Elżbieta Witek; (-) Michał Woś; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Wojciech Michał Zubowski.

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o dowodach osobistych

Art. 1. W ustawie z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1753) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 75 otrzymuje brzmienie:

„Art. 75. 1. Organy gmin oraz konsulowie Rzeczypospolitej Polskiej udostępniają dokumentację związaną z dowodami osobistymi znajdującą się w ich posiadaniu, dotyczącą osób żyjących, jak i zmarłych, z wyjątkiem dokumentu, o którym mowa w art. 62 ust. 4 pkt 5.

2. Dokumentację związaną z dowodami osobistymi udostępnia się na uzasadniony wniosek złożony przez uprawniony podmiot na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem lub w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

3. Do uzyskania dostępu do dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, dotyczącej:

1) osób żyjących – uprawnione są:

a) podmioty, o których mowa w art. 66 ust. 3 pkt 1–11,

b) sądy, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu,

c) inne podmioty – jeżeli wykażą w tym interes prawny albo osoba żyjąca, której dokumentacja dotyczy, wyrazi na to zgodę w formie pisemnej albo w postaci elektronicznej z kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym;

2) zmarłego – uprawnione są:

a) podmioty, o których mowa w pkt 1 lit. a–c,

b) organizacje społeczne, których statutowa działalność polega na badaniach historycznych, badaniach lub popularyzacji wiedzy z zakresu historii, genealogii, antropologii, odrębności etnicznych lub kulturowych,

c) do upływu okresu 10 lat, licząc od dnia 1 stycznia roku następnego od daty zgonu posiadacza dowodu osobistego — jego małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także krewny boczny do czwartego stopnia pokrewieństwa,

d) po upływie okresu, o którym mowa w lit. c — uprawnione są osoby na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

4. Podmiotom uprawnionym, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. d, w art. 66 ust. 3 pkt 1–11, sądom oraz innym podmiotom realizującym zadania publiczne w zakresie niezbędnym do

realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych, dokumentację związaną z dowodami osobistymi udostępnia się nieodpłatnie.

5. Podmiotom uprawnionym, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. c lub pkt 2 lit. b–c, nierealizującym zadań publicznych na podstawie ustaw szczególnych, dokumentację związaną z dowodami osobistymi udostępnia się odpłatnie.”;

2) po art. 76 dodaje się art. 76a w brzmieniu:

„Art. 76a. 1. Jeżeli wraz z wnioskiem o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi nie została wniesiona wymagana opłata, właściwy organ wzywa do jej uiszczenia w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. 2. Jeżeli postępowanie zainicjowane wnioskiem o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi nie zakończy się uwzględnieniem wniosku, opłata, o której mowa w art. 75 ust. 5 podlega zwrotowi na wniosek.”.

Art. 2. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dotyczących udostępniania dokumentacji związanej z dowodami osobistymi stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Dotychczasowe funkcjonowanie instytucji udostępniania dokumentacji związanej z dowodami osobistymi przez właściwe organy gminy (wójtów, burmistrzów, prezydentów miast) rodziło szereg nieporozumień w zakresie katalogu podmiotów uprawnionych do korzystania z danych gromadzonych przez organy gminy. W szczególności doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych i sygnalizowanej przez Naczelnego Sądu Administracyjnego potrzeby nowelizacji art. 75 ustawy o dowodach osobistych. Z jednej strony sądy administracyjne wskazywały, że osoby żądające wglądu w dokumentację związaną z dowodami osobistymi osób już zmarłych, które jako bliscy (zwłaszcza krewni) pragnęli uzyskać taki wgląd, są osobami legitymującymi się interesem prawnym w rozumieniu art. 75 ust. 3 pkt 3 ustawy o dowodach osobistych (zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 25 października 2021 r., III SA/Kr 706/21, opubl. W CBOSA). W ocenie składów orzekających reprezentujących tę linię orzeczniczą już samo powołanie się przez wnioskodawcę na art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061) było dostateczne do uznania, że zainteresowany korzysta z prawa osobistego do kultu i pamięci o osobie zmarłej; nie musi przy tym należeć do najbliższej rodziny zmarłego, którego dotyczą zbiory dokumentów prowadzone przez organ. Zgodnie z drugą linią orzeczniczą, reprezentowaną przez wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 grudnia 2023 r., II OSK 1983/22 (opubl. W CBOSA), wola kultywowania pamięci po zmarłym, która przekłada się na żądanie udostępnienia dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, nie jest równoznaczna z posiadaniem interesu prawnego, skoro zainteresowany nie może wskazać żadnego postępowania administracyjnego lub sądowego, w jakim realnie poszukiwałby ochrony dla zagrożonego naruszeniem prawa osobistego z art. 23 k.c. Jakkolwiek osoba taka posiada interes faktyczny, skoro wykonuje swoje prawa osobiste, to jednak nie materializuje się w jej przypadku interes prawny i osoba taka końcowo zasługuje na odmowę udostępnienia dokumentów z takich zbiorów. W tym drugim przypadku NSA zaznaczył, że z punktu widzenia celowości, rzeczywiście art. 75 ustawy o dowodach osobistych aprobuje trudny do zrozumienia wyłom, to jednak sądy administracyjne oceniają wyłącznie zgodność decyzji z prawem, nie zaś ich celowość i decyzja odmowna musiała w tych realiach zostać uznana za prawidłową.

Bezspornie, osoby, które pragnąc wykonywać swoje prawo osobiste do czci i kultu osoby zmarłej, a więc w legalny sposób kontynuować cześć, na jaką zmarły zasługiwał już za swojego życia, powinny (choć wedle niektórych poglądów realizują tylko interes faktyczny) korzystać z prawa do zasięgania wiedzy o zmarłych. Tym samym lista uprawnionych do żądania takich danych

powinna obejmować w art. 75 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych nie tylko podmioty wykazujące interes prawny (np. toczące spór przed sądem powszechnym o naruszenie czci zmarłego), ale i po prostu wykonujące swoje prawo osobiste do kultu zmarłego, a więc wykazujące się interesem faktycznym.

Projektowana nowelizacja stanowi okazję do naprawienia, w interesie publicznym, pewnych niedostatków katalogu art. 75 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych. Z niewiadomych względów dotychczas z prawa do nieodpłatnego zasięgnięcia danych z organów gmin korzystały sądy, a z prawa tego nie korzystały już obydwa działające w Polsce Trybunały: Konstytucyjny i Stanu, których ranga tym bardziej wskazuje, że nie powinny być wykluczone z tego katalogu.

Usunięciu musi ulec również luka, jaką jest pominięcie instytucji publicznych i społecznych, których ustawowy lub statutowy zakres działania stanowi aktywność wymagająca sięgnięcia do zbiorów dokumentów związanych z dowodami osobistymi. Placówki prowadzące działalność naukową w zakresie historii (uczelnie, instytuty badawcze) nie mogą, jak się wydaje, doznawać przeszkód w sięgnięciu do danych mających kluczowe znaczenie dla ustalania prawdy historycznej. Podobnie organizacje społeczne (stowarzyszenia, fundacje, kościelne osoby prawne, organizacje rolnicze, związki zawodowe itd., wymienione np. w art. 5 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego), o ile w przepisany przez regulacje ustawowe trybie zostały wyposażone w statut – zatwierdzony orzeczeniem sądu (sądu rejestrowego o wpisaniu podmiotu do właściwego rejestru) – który przewiduje ich zakres działania użyteczności publicznej, cennych dla Państwa i społeczeństwa, obejmujący: badania historyczne, popularyzację wiedzy historycznej, genealogii, antropologii, działalności grup etnicznych i kultury — konsekwentnie powinny korzystać z tego podstawowego mechanizmu pozwalającego realizować zadania płynące z legalnie zatwierdzonego w postępowaniu sądowym statutu.

Ustawa nie wywoła żadnych skutków finansowych, ponieważ – jak dotychczas – podania o udostępnienie danych związanych z dowodami osobistymi podlegać będą (względem podmiotów, o które rozszerzono katalog uprawnionych z art. 75 ust. 3) opłatom, które będą wpływać na rzecz Skarbu Państwa w trybie regulacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 319). Zasadne jednak wydaje się wprowadzenie rozwiązania doprecyzowującego, które dotychczas nie dość wyraźnie zostało przez ustawodawcę wyartykułowane. W art. 76 ustawy o dowodach osobistych przewiduje się, że opłaty pobierane są już w chwili składania wniosku z tytułu „udostępnienia

danych”, zatem tylko pozytywne załatwienie wniosku powoduje, że opłata za udostępnienie jest Skarbowi Państwa należna. Nie jest to zatem opłata od złożenia podania, ale od konkretnego wyniku postępowania (pozytywnego, udostępnienia danych). Jeżeli zaś okaże się, że wnioskodawca spotka się z decyzją odmowną – nie dochodzi do udostępnienia danych, a tym samym opłata winna być przez organ zwrócona, skoro ten danych nie udostępnił. Usunięciu tej nieścisłości ma służyć nowy art. 76a ustawy o dowodach osobistych.

Regulacja wymaga też wprowadzenia pewnego elementu procesowego, skoro do katalogu podmiotów uprawnionych zaliczają się również podmioty niezajmujące się profesjonalnie stosowaniem prawa (np. krewni, osoby fizyczne). Nieuiszczenie przez takie osoby wymaganej opłaty (względnie błędne jej obliczenie i uiszczenie w zaniżonej wysokości) nie może skutkować decyzją odmowną i powinno najpierw obligować organ do wezwania o jej uiszczenie w wyznaczonym terminie. Rozwiązanie to ma tym bardziej uzasadnienie, że zainteresowany w momencie składania wniosku zwykle nie zna zakresu (ilościowego i jakościowego) dokumentacji, jakiej się domaga od organu, i może nie mieć wiedzy o wysokości wymaganej opłaty.

Ustawa nie skutkuje koniecznością wydania aktów wykonawczych.

Ustawa pozostaje w zgodzie z regulacjami Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projekt ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Michał Woś

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Dotychczasowe funkcjonowanie instytucji udostępniania dokumentacji związanej z dowodami osobistymi przez właściwe organy gminy (wójtów, burmistrzów, prezydentów miast) rodziło szereg nieporozumień w zakresie katalogu podmiotów uprawnionych do korzystania z danych gromadzonych przez organy gminy. W szczególności doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych i sygnalizowanej przez Naczelnego Sąd Administracyjny potrzeby nowelizacji art. 75 ustawy o dowodach osobistych. Z jednej strony sądy administracyjne wskazywały, że osoby żądające wglądu w dokumentację związaną z dowodami osobistymi osób już zmarłych, które jako bliscy (zwłaszcza krewni) pragnęli uzyskać taki wgląd, są osobami legitymującymi się interesem prawnym w rozumieniu art. 75 ust. 3 pkt 3 ustawy o dowodach osobistych (zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 25 października 2021 r., III SA/Kr 706/21, opubl. W CBOSA). W ocenie składów orzekających reprezentujących tę linię orzecniczą już samo powołanie się przez wnioskodawcę na art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061) było dostateczne do uznania, że zainteresowany korzysta z prawa osobistego do kultu i pamięci o osobie zmarłej; nie musi przy tym należeć do najbliższej rodziny zmarłego, którego dotyczą zbiory dokumentów prowadzone przez organ. Zgodnie z drugą linią orzecniczą, reprezentowaną przez wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 grudnia 2023 r., II OSK 1983/22 (opubl. W CBOSA), wola kultywowania pamięci po zmarłym, która przekłada się na żądanie udostępnienia dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, nie jest równoznaczna z posiadaniem interesu prawnego, skoro zainteresowany nie może wskazać żadnego postępowania administracyjnego lub sądowego, w jakim realnie poszukiwałby ochrony dla zagrożonego naruszeniem prawa osobistego z art. 23 k.c. Jakkolwiek osoba taka posiada interes

faktyczny, skoro wykonuje swoje prawa osobiste, to jednak nie materializuje się w jej przypadku interes prawny i osoba taka końcowo zasługuje na odmowę udostępnienia dokumentów z takich zbiorów. W tym drugim przypadku NSA zaznaczył, że z punktu widzenia celowości, rzeczywiście art. 75 ustawy o dowodach osobistych aprobuje trudny do zrozumienia wyłom, to jednak sądy administracyjne oceniają wyłącznie zgodność decyzji z prawem, nie zaś ich celowość i decyzja odmowna musiała w tych realiach zostać uznana za prawidłową.

Bezspornie, osoby, które pragną wykonywać swoje prawo osobiste do czci i kultu osoby zmarłej, a więc w legalny sposób kontynuować cześć, na jaką zmarły zasługiwał już za swojego życia, powinny (choć wedle niektórych poglądów realizują tylko interes faktyczny) korzystać z prawa do zasięgania wiedzy o zmarłych. Tym samym lista uprawnionych do żądania takich danych powinna obejmować w art. 75 ust. 3 ~~pkt 3~~ ustawy o dowodach osobistych nie tylko podmioty wykazujące interes prawny (np. toczące spór przed sądem powszechnym o naruszenie czci zmarłego), ale i po prostu wykonujące swoje prawo osobiste do kultu zmarłego, a więc wykazujące się interesem faktycznym.

Projektowana nowelizacja stanowi okazję do naprawienia, w interesie publicznym, pewnych niedostatków katalogu art. 75 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych. Z niewiadomych względów dotychczas z prawa do nieodpłatnego zasięgania danych z organów gmin korzystały sądy, a z prawa tego nie korzystały już obydwa działające w Polsce Trybunały: Konstytucyjny i Stanu, których ranga tym bardziej wskazuje, że nie powinny być wykluczone z tego katalogu.

Usunięciu musi ulec również luka, jaką jest pominięcie instytucji publicznych i społecznych, których ustawowy lub statutowy zakres działania stanowi aktywność wymagająca sięgania do zbiorów dokumentów związanych z dowodami osobistymi. Placówki prowadzące działalność naukową w zakresie historii (uczelnie, instytuty badawcze) nie mogą, jak się wydaje, doznawać przeszkód w sięganiu do danych mających kluczowe znaczenie dla ustalania prawdy historycznej. Podobnie organizacje społeczne (stowarzyszenia, fundacje, kościelne osoby prawne, organizacje rolnicze, związki zawodowe itd., wymienione np. w art. 5 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego), o ile w przepisanej przez regulacje ustawowe trybie zostały wyposażone w statut – zatwierdzony orzeczeniem sądu (sądu rejestrowego o wpisaniu podmiotu do właściwego rejestru) – który przewiduje ich zakres działania użyteczności publicznej, cennych dla Państwa i społeczeństwa, obejmujący: badania historyczne, popularyzację wiedzy historycznej, genealogii, antropologii, działalności grup etnicznych i kultury — konsekwentnie powinny korzystać z tego podstawowego mechanizmu pozwalającego realizować zadania płynące z legalnie zatwierdzonego w postępowaniu sądowym statutu.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Cel, który ma być osiągnięty za pomocą przedmiotowego projektu ustawy nie może być zrealizowany za pomocą innych środków niż zaproponowane w projekcie.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

- a) Projekt jest spójny z dotychczasowymi regulacjami.
- b) Projekt jest zgodny z Konstytucją RP.
- c) Projektowana regulacja nie narusza konstytucyjnych zasad ochrony danych osobowych i prawa do prywatności.
- d) Regulacja wzmacnia przejrzystość i jednolitość stosowania prawa.
- e) Projekt ustawy doprecyzowuje zasady odpłatności, ograniczając ryzyko sporów interpretacyjnych.
- f) Ustawa pozostaje w zgodzie z regulacjami Unii Europejskiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt ustawy stanowi odpowiedź na praktyczne problemy związane z udostępnianiem dokumentacji dotyczącej dowodów osobistych. Wprowadza jasne, spójne i proporcjonalne zasady dostępu do dokumentacji zarówno w odniesieniu do osób żyjących, jak i zmarłych, zapewniając równowagę pomiędzy ochroną prywatności a interesem publicznym. Ułatwia prowadzenie badań historycznych i genealogicznych, wprowadza jasne kryteria dostępu do dokumentacji osób zmarłych, wzmacnia przejrzystość zasad dostępu do dokumentacji zawierającej dane osobowe. Pozwoli obywatelom na łatwiejsze gromadzenie pamiątek rodzinnych i ustalanie więzów pokrewieństwa, co ma istotne znaczenie w sprawach spadkowych i tożsamościowych.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt ustawy nie powoduje skutków gospodarczych.

Projekt ustawy nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP). Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców. Projekt ustawy nie dotyczy praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej. Projekt ustawy nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Ustawa nie wywoła żadnych skutków finansowych, ponieważ – jak dotychczas – podania o udostępnienie danych związanych z dowodami osobistymi podlegać będą (względem podmiotów, o które rozszerzono katalog uprawnionych z art. 75 ust. 3) opłatom, które będą wpływać na rzecz Skarbu Państwa w trybie regulacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 319). Zasadne jednak wydaje się wprowadzenie rozwiązania doprecyzowującego, które dotychczas nie dość wyraźnie zostało przez ustawodawcę wyartykułowane. W art. 76 ustawy o dowodach osobistych przewiduje się, że opłaty pobierane są już w chwili składania wniosku z tytułu „udostępnienia danych”, zatem tylko pozytywne załatwienie wniosku powoduje, że opłata za udostępnienie jest Skarbowi Państwa należna. Nie jest to zatem opłata od złożenia podania, ale od konkretnego wyniku postępowania (pozytywnego, udostępnienia danych). Jeżeli zaś okaże się, że wnioskodawca spotka się z decyzją odmowną – nie dochodzi do udostępnienia danych, a tym samym opłata winna być przez organ zwrócona, skoro ten danych nie udostępnił. Usunięciu tej nieścisłości ma służyć nowy art. 76a ustawy o dowodach osobistych. Tym samym projekt ustawy nie powoduje istotnych skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Ustawa nie wywoła żadnych skutków finansowych, ponieważ – jak dotychczas – podania o udostępnienie danych związanych z dowodami osobistymi podlegać będą (względem podmiotów, o które rozszerzono katalog uprawnionych z art. 75 ust. 3) opłatom, które będą wpływać na rzecz Skarbu Państwa w trybie regulacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 319). Zasadne jednak wydaje się wprowadzenie rozwiązania doprecyzowującego, które dotychczas nie dość wyraźnie zostało przez ustawodawcę wyartykułowane. W art. 76 ustawy o dowodach osobistych przewiduje się, że opłaty pobierane są już w chwili składania wniosku z tytułu „udostępnienia danych”, zatem tylko pozytywne załatwienie wniosku powoduje, że opłata za udostępnienie jest Skarbowi Państwa należna. Nie jest to zatem opłata od złożenia podania, ale od konkretnego wyniku postępowania (pozytywnego, udostępnienia danych). Jeżeli zaś okaże się, że wnioskodawca spotka się z decyzją odmowną – nie dochodzi do udostępnienia danych, a tym samym opłata winna być przez organ zwrócona, skoro ten danych nie udostępnił. Usunięciu tej nieścisłości ma służyć nowy art. 76a ustawy o dowodach osobistych. Tym

samym projekt ustawy nie powoduje istotnych skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

- Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

- Nie

Warszawa, 13 marca 2026 r.

BEOS-WPEiM-580/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.63.10.2026
Data wpływu 13. III. 26v.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Woś)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1753, ze zm.; dalej jako „ustawa”). Zmiany mają polegać na: 1) doprecyzowaniu, że organy gmin oraz konsulowie Rzeczypospolitej Polskiej udostępniają dokumentację związaną z dowodami osobistymi znajdującą się w ich posiadaniu, dotyczącą osób żyjących, jak i zmarłych (projektowany art. 75 ust. 1 ustawy); 2) określeniu, jakie osoby (podmioty) mają być uprawnione do dostępu do dokumentacji dotyczącej osób żyjących i zmarłych (projektowany art. 75 ust. 3 ustawy); 3) uregulowaniu, w jakich przypadkach udostępnianie dokumentacji odbywałoby się odpłatnie (projektowane art. 75 ust. 3 i 4 ustawy).

Projektowana ustawa miałaby wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ocenę projektu należy przeprowadzić z uwzględnieniem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, s. 1, ze zm., dalej:

„RODO”). RODO reguluje ochronę osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodny przepływ danych osobowych. Rozporządzenie to chroni podstawowe prawa i wolności uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (dalej jako „Karta”), w szczególności prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz ochrony danych osobowych (motyw 4 oraz art. 1). RODO ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych w sposób całkowicie lub częściowo zautomatyzowany oraz do przetwarzania w sposób inny niż zautomatyzowany danych osobowych stanowiących część zbioru danych lub mających stanowić część zbioru danych (art. 2 ust. 1).

RODO ma w głównej mierze na celu zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony podstawowych praw i wolności osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych, które to prawo zostało również uznane w art. 8 Karty i jest ściśle związane z prawem do poszanowania życia prywatnego, wyrażonym w jej art. 7. W ocenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), jeżeli są spełnione określone w RODO warunki zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych, takie przetwarzanie danych osobowych uznaje się również za spełniające wymogi art. 7 i art. 8 Karty¹.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 RODO „dane osobowe” oznaczają informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej; możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej. „Przetwarzanie” oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie (art. 4 pkt 2 RODO).

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Jeżeli przepisy krajowe wchodzą w zakres stosowania RODO, powinny być zgodne z przepisami tego rozporządzenia².

RODO nie ma zastosowania do danych osobowych osób zmarłych, co znajduje potwierdzenie w motywie 27 tego rozporządzenia. W tym zakresie projekt nie podlega więc ocenie pod kątem zgodności z RODO.

---

¹ Wyrok TSUE z 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21, *Komisja przeciwko Polsce*, pkt 332.

² Wyrok TSUE 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21, *Komisja przeciwko Polsce*, pkt 325.

Jeżeli natomiast chodzi o udostępnianie danych osób żyjących, stanowi ono przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu RODO. Przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy – i w takim zakresie, w jakim – spełniony jest co najmniej jeden z warunków określonych w art. 6 ust. 1 RODO, w tym: 1) osoba, której dane dotyczą wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów (art. 6 ust. 1 lit. a RODO) lub 2) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (art. 6 ust. 1 lit. e RODO)

Projekt zmierza do poszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych do uzyskania dostępu o: 1) Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu; 2) podmioty nieposiadające interesu prawnego. W tym drugim przypadku udostępnienie ma być dopuszczalne, o ile osoba żyjąca, której dokumentacja dotyczy, wyrazi na to zgodę. Co do zasady udostępnianie danych w przypadkach określonych w projekcie będzie więc dopuszczalne z uwagi na spełnienie warunku określonego w art. 6 ust. 1 lit. e RODO (w przypadku Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu) lub art. 6 ust. 1 lit. a RODO (w przypadku podmiotów nieposiadających interesu prawnego).

Ustawa dotyczy również danych biometrycznych w postaci wizerunku twarzy i odcisków palców – art. 12a ust. 1 pkt 1 lit. i, art. 12ca, art. 59 pkt 2 i art. 65 ust. 1 ustawy. Dane te są przechowywane w Rejestrze Dowodów Osobistych (dalej jako „Rejestr”), a dostęp do nich jest regulowany w szczególny sposób (zob. zwłaszcza art. 12ca i art. 65 ust. 1 ustawy oraz rozporządzenie Ministra Cyfryzacji w sprawie prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych, Dz. U. z 2021 r. poz. 1903). Jak wynika z art. 65 ust. 1 ustawy, organy gminy mogą udostępniać dane z Rejestru, z wyłączeniem danych biometrycznych w zakresie odcisków palców. Przedmiotem udostępnienia mogą więc być dane biometryczne obejmujące wizerunek twarzy. Artykuł 9 RODO przewiduje szczególny reżim dotyczący udostępniania określonych kategorii danych osobowych, w tym danych biometrycznych. Co do zasady udostępnianie takich danych jest zakazane, chyba że spełniony jest jeden lub więcej ze wskazanych w tym artykule warunków, w tym m.in.: 1) osoba, której dane dotyczą, wyraziła wyraźną zgodę na przetwarzanie tych danych osobowych w jednym lub kilku konkretnych celach (art. 9 ust. 2 lit. a RODO); (2) przetwarzanie jest niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń lub w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy (art. 9 ust. 2 lit. f RODO). Oceniając projektu ustawy w świetle powyższych przepisów, można uznać, że udostępnianie danych w przypadkach określonych w projekcie będzie dopuszczalne z uwagi na spełnienie warunku określonego w art. 9 ust. 2 lit. f RODO (w przypadku Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu) lub art. 9 ust. 2 lit. a RODO (w przypadku podmiotów nieposiadających interesu prawnego).

4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Marek Jaśkowski
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 13 marca 2026 r.

BEOS-WPEiM-581/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SP5-III.020.63.9.2026

Data wpływu 13. III. 26u

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Woś) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1753, ze zm.; dalej jako „ustawa”). Zmiany mają polegać na: 1) doprecyzowaniu, że organy gmin oraz konsulowie Rzeczypospolitej Polskiej udostępniają dokumentację związaną z dowodami osobistymi znajdującą się w ich posiadaniu, dotyczącą osób żyjących, jak i zmarłych (projektowany art. 75 ust. 1 ustawy); 2) określeniu, jakie osoby (podmioty) mają być uprawnione do dostępu do dokumentacji dotyczącej osób żyjących i zmarłych (projektowany art. 75 ust. 3 ustawy); 3) uregulowaniu, w jakich przypadkach udostępnianie dokumentacji odbywałoby się odpłatnie (projektowane art. 75 ust. 3 i 4 ustawy).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Marek Jaśkowski
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2026 r.

**Michał Woś
Poseł na Sejm**

RPW/15259/2026-1P

EZD RP KS
(GMS-WSU)
Data rejestracji: 2026-04-30
Data wpływu: 2026-04-30

**Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 marca 2026 roku jako reprezentant wnioskodawców poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych informuję, że wejście w życie ustawy może generować ewentualne koszty organizacyjne i administracyjne po stronie organów administracji rządowej (konsulów), związane z obsługą wniosków o udostępnienie dokumentacji, które nie powinny przekroczyć kwoty ok. 800 tys. zł. Wprowadzenie odpłatności za udostępnianie dokumentacji dla podmiotów niepublicznych może skutkować natomiast wzrostem dochodów budżetu państwa, w wysokości ok. 300-500 tys. zł (w zależności o ilości składanych wniosków o udostępnienie dokumentacji).

Podobnie po stronie budżetów jednostek samorządu terytorialnego zwiększenie liczby obsługiwanych wniosków o udostępnienie dokumentacji może generować dodatkowe koszty administracyjne, których wysokość nie powinna być większa niż ok. 3,5-4 mln zł. Natomiast wprowadzenie odpłatności za udostępnianie dokumentacji może skutkować uzyskaniem dodatkowych dochodów gmin, w kwocie ok. 3 mln zł – kwota ta będzie uzależniona podobnie jak w przypadku budżetu państwa od ilości składanych wniosków o udostępnienie dokumentacji.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-111.020.63.12.2026

Data wpływu 30.04.2026r.

2

ponownie,

